

Stav katastra nehnuteľností na Slovensku a pokrok dosiahnutý v priebehu roka 2013

Mária Frindrichová, Erik Ondrejčka a Lubomír Suchý

**prezentované na 31. odbornom rokovaní autorít geodézie, kartografie a katastra Česka,
Chorvátska, Maďarska, Rakúska, Slovenska, Slovinska, Trentina – Južného Tirolska
v Lednici, Česko od 28.-30. mája 2014**

Abstrakt

Zhodnotenie dosiahnutej úrovne katastra nehnuteľnosti na Slovensku k časovému horizontu január 2014. Výsledky dosiahnuté v tejto oblasti v priebehu roka 2013, najmä zmena organizačnej štruktúry a zmeny v súbore geodetických informácií katastra nehnuteľností s riešením celoplošného priemetu prevzateľných číselných výsledkov meraní do príslušných vektorových katastrálnych máp.

1. Predmet spravovania katastra nehnuteľností

Predmet spravovania katastra nehnuteľností katastrálnymi autoritami na Slovensku na úrovni okresov svojimi 72 pracoviskami k 1.1.2014 je zrejмый z tabuľky č. 1:

Tab. 1

okresy	79
obce	2 927
katastrálne územia	3 559
pozemky C-registra	7 111 558
z toho % podiel parciel s vpísaným vlastníckym vzťahom na LV	79 %
parcely E-registra	8 080 740
domy so súpisným číslom	2 257 859
byty vo vlastníctve právnických osôb	62 142
byty vo vlastníctve fyzických osôb	848 070
listy vlastníctva (priemerný rozsah LV 4 strany)	4 356 425

Druhovosť spravovaných pozemkov v katastri nehnuteľností k 1.1.2014 je zrejmá z tabuľky č. 2:

Tab. 2

Orná pôda	1 413 129 ha
Chmeľnice	513 ha
Vinice	26 750 ha
Záhrady	76 447 ha
Ovocné sady	16 793 ha
Trvalé trávne porasty	868 061 ha
Lesná pôda	2 015 368 ha
Vodné plochy	94 864 ha
Zastavané plochy	233 305 ha
Ostatné plochy	158 301 ha
SLOVENSKO	4 903 531 ha

2. Množina katastrálnych máp

Sortimentné zloženie katastrálnych máp k 1.1.2014:

- a) katastrálne mapy v siahových mierkach (uhorské súradnicové systémy) 33,9 % územia
- b) katastrálne mapy v dekadických mierkach (súradnicový systém Jednotnej trigonometrickej siete katastrálnej S-JTSK) 66,1 % územia.

V praxi to predstavuje spravovanie 4149 súborov vektorovej katastrálnej mapy (ďalej iba „VKM“) v nasledovnom členení:

- 1796 súborov číselnej vektorovej katastrálnej mapy (ďalej iba „VKMč“),
- 1894 súborov nečíselnej vektorovej katastrálnej mapy transformovanej (ďalej iba „VKMt“) so súčasným spravovaním súborov prevzatých meraní (ďalej iba „SPM“).
- 459 súborov nečíselnej vektorovej katastrálnej mapy s implementovanými číselnými výsledkami (ďalej iba „VKMi“).

Počet jednotlivých súborov vektorovej mapy a ich klasifikácia sa môže meniť v dôsledku pokračujúceho postupného zápisu ďalších projektov pozemkových úprav (ďalej iba „PPÚ“), prípadne v dôsledku preklasifikovania spôsobu aktualizácie máp.

Konanie podľa zákona č. 330/1991 Z. z. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom фонде a pozemkových spoločenstvách - tvorba a zápis PPÚ do KN (predtým „komasácie“) je dlhodobá, trvalá úloha. Obsahom pozemkových úprav je racionálne priestorové usporiadanie pozemkového vlastníctva v určitom území a ostatného nehnuteľného poľnohospodárskeho a lesného majetku s ním spojeného vykonávané vo verejnom záujme v súlade s požiadavkami a podmienkami ochrany životného prostredia a tvorby územného systému ekologickej stability, funkciami poľnohospodárskej

krajiny a prevádzkovo-ekonomickými hľadiskami moderného poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a podpory rozvoja vidieka. Pozemkové úpravy zahŕňajú jednak zistenie a nové usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov ako aj súvisiacich iných vecných práv v obvode pozemkových úprav a nové rozdelenie pozemkov (scelenie, oddelenie alebo iné úpravy pozemkov), ako aj technické, biologické, ekologické, ekonomické a právne opatrenia súvisiace s novým usporiadaním právnych pomerov. V rámci úlohy pozemkových úprav, do 1. 1. 2014 boli do KN zapísané PPÚ z 260 katastrálnych území (celých alebo čiastkových) a projekty jednoduchých pozemkových úprav (JPÚ) z 36 katastrálnych území.

3. Cieľový stav katastra nehnuteľností

Z pohľadu funkčnosti KN je najpodstatnejšie dosiahnutie trvalého cieľového stavu, ktorým musí byť funkčnosť miestnych orgánov štátnej správy na úseku katastra – a teda dosiahnutie a garantovanie celoplošnej dlhodobej komplexnej funkčnosti všetkých 72 katastrálnych autorít vo všetkých jednotlivých úlohách ustanovených všeobecne právne záväznými predpismi a sankcionovaných procesnoprávnymi termínmi vyplývajúcimi z nasledovných zákonov a vyhlášok:

- zákon NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“) v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii (ďalej len "Zákon o GaK") v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov,
- vyhláška ÚGKK SR č. 461/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len "Vyhláška o KN"),
- vyhláška ÚGKK SR č. 300/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva Zákon NR SR o geodézii a kartografii (ďalej len "Vyhláška o GaK"),
- vyhláška ÚGKK SR č. 157/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva Zákon NR SR o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov,
- vyhláška ÚGKK SR č. 22/2010 Z. z., ktorou sa vydáva Spravovací poriadok pre katastrálne úrady a správy katastra.

Periodické vyhodnocovanie tejto funkčnosti umožňuje sledovať vývoj funkčnosti na časovej osi a porovnávať funkčnosť jednotlivých katastrálnych autorít navzájom v rámci Slovenskej republiky tak, aby sa mohli podľa hodnotiacich období prijímať potrebné korektívy (na úseku personálneho budovania, prístrojového budovania, technologického a metodického usmerňovania i na ďalších úsekoch) na dosiahnutie trvalého cieľového stavu. Spoločným menovateľom zvolených ťažiskových úloh je podpora budovania právneho štátu, zvyšovanie právnej istoty vlastníkov a iných oprávnených osôb a rozvoj trhu s nehnuteľnosťami ako integrálnej súčasti trhovej ekonomiky.

Kvantifikáciu dosiahnutej úrovne spravovania KN ku konkrétnemu dátumu najlepšie vyjadruje kombinácia zhodnotenia úrovne technického stavu ťažiskového komponentu katastrálneho operátu – katastrálnej mapy (správnejšie celého súboru geodetických informácií KN) k dátumu skúmania a zhodnotenia dobovej úrovne funkčnosti katastrálnych autorít - zabezpečovania jednotlivých druhov osobitného druhu správneho konania – katastrálneho konania, ktoré majú stanovené na úrovni všeobecne právne záväzných predpisov svoje procesnoprávne lehoty. Možno konštatovať, že úroveň spravovania KN k 1.1.2014 bola dobrá so zlepšujúcim sa trendom.

4. Účel katastra nehnuteľností

Kataster nehnuteľností na Slovensku slúži predovšetkým právnym účelom, t. j. na ochranu práv k nehnuteľnostiam, ďalej na daňové účely, na poplatkové účely, na oceňovanie nehnuteľností, najmä pozemkov, na ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu, na tvorbu a ochranu životného prostredia, na ochranu nerastného bohatstva, na ochranu národných kultúrnych pamiatok a ostatných kultúrnych pamiatok, ako aj chránených území a prírodných výtvorov a na budovanie ďalších informačných systémov o nehnuteľnostiach. V zásade báza údajov katastra nehnuteľností reprezentovaná najmä súborom geodetických údajov katastra a súborom, popisných údajov katastra sú verejne prístupné (okrem zákonom zadaných výnimiek) a slúžia priamo na veľký počet cieľov, alebo nepriamo ako podklad na tvorbu iných teritoriálne orientovaných informačných systémov.

5. Silné a slabé stránky katastrálneho systému na Slovensku

Medzi silné stránky katastrálneho systému na Slovensku možno zaradiť: štátnu garanciu rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho a iného vecného práva do KN a právnu bezpečnosť v prípade, že sa preukáže pochybenie katastrálnej autority alebo nesprávne konanie katastrálnej autority, rýchla služba pre klienta, kompletné pokrytie územia štátu katastrálnym operátom, komplexnosť, zodpovednosť a bezpečnosť systému, elektronické automatizované spravovanie systému, digitálne údaje, systém slúži aj iným účelom, napr. ako základňa pre iné informačné systémy o území, možnosť integrácie s inými systémami, registrácia pozemkov a katastrálne mapovanie v jedinej organizácii, zákonná základňa činnosti systému, dobrý základ pre prípadné nové katastrálne mapovanie a pre tematické/ účelové mapovanie príslušnej mierky, dostatočne decentralizovaný systém, štruktúrovaný systém, systém zapájajúci súkromný sektor, systém zapadajúci do ekonomiky, systém s centralizovaným riadením. Medzi slabé stránky katastrálneho systému na Slovensku možno zaradiť: nízky rozpočet, diferencovaná (aj nízka) presnosť máp, systém málo flexibilný v adaptáciách na trhu, od 1.10.2013 narušená pyramidálna organizačná a teda aj zodpovednostná štruktúra.

6. Dôležité technické trendy zasahujúce do katastra nehnuteľností

Do rozvoja katastra na Slovensku významným spôsobom zasiahli nasledovné technické trendy: automatizácia systému, skenovanie, digitalizácia, zasieťovanie, aplikácie globálnych satelitných navigačných systémov v geodetickom meraní GPS.

7. Novinky v správcovcstve katastra nehnuteľností za rok 2013

7.1 Zmena v organizačnej štruktúre

V priebehu roka 2013 bola realizovaná veľmi vážna zmena v organizačnej štruktúre a teda i v zodpovednosti za chod orgánov štátnej správy katastra nehnuteľností. Riadenie súboru aktivít katastra nehnuteľností (vrátane rozhodovania o vzniku, zmene a zániku vlastníckych práv a iných vecných práv k nehnuteľnostiam) na ústrednej úrovni (celoslovenskej) i na úrovni miestnych orgánov štátnej správy bolo do 30.9.2013 v jednej verejnej inštitúcii (Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky – ostatný ústredný orgán štátnej správy) v pyramidálnej hierarchicky usporiadanej organizačnej štruktúre. Dňom 1.10.2013 na základe zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešla pôsobnosť dovtedajších správ katastra na okresné úrady, katastrálne odbory, ktoré už v tejto organizačnej štruktúre nie sú priamo v plnom rozsahu podriadené Úradu geodézie, kartografie a katastra SR. Pôsobnosť okresného úradu na úseku katastra nehnuteľností ustanovuje zákon NR SR č.180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon NR SR č.162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. Okresný úrad v sídle kraja vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni rozhoduje okresný úrad, ktorý má sídlo v územnom obvode kraja. Štátnu správu na úseku katastra, ktorú vykonávajú okresné úrady, riadi a kontroluje v rozsahu ustanovenom osobitnými zákonmi Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky. Doterajšie hodnotenie novej organizačnej štruktúry je rozporuplné a zdržanlivé. Výhody a nevýhody a komplexné fungovanie uvedenej novej organizačnej štruktúry na úseku katastra nehnuteľností podrobne sledujeme a vyhodnocujeme.

7.2 Prijatie Vyhlášky č. 87/2013 Z. z. - celoplošný priemet prevzatelných číselných výsledkov meraní do príslušných VKM podľa ich sortimentného zloženia, t.j. do VKMč alebo do VKMi alebo do SPM

Ako veľmi významný krok v oblasti správcovcstva katastra nehnuteľností na Slovensku v roku 2013 treba označiť prijatie Vyhlášky č. 87/2013 Z. z., (ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 461/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov v znení vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 74/2011 Z. z.). Účinnosť novej vyhlášky je od 1.5.2013. Predmetnou novelou vyhlášky sa rieši celoplošný priemet prevzatelných číselných výsledkov meraní do príslušných VKM podľa ich sortimentného zloženia, t.j. buď do VKMč (vektorová katastrálna mapa číselná), alebo do VKMi (vektorová katastrálna mapa implementovaná), alebo do SPM (súboru prevzatých meraní). Vyhláška 87/2013 Z. z. umožnila a zadefinovala také meranie hraníc pozemkov a spravovanie máp, že sa všetky korektné vykonané merania môžu dostať do príslušnej mapy s možnosťou ich časovo a priestorovo neobmedzeného rekonštruovania v teréne, a to aj v prostredí máp s tou najnižšou presnosťou, akými KN disponuje. Táto úloha súvisí s potrebou riešiť ďalšie zdokonaľovanie a spresňovanie súboru geodetických informácií KN a s potrebou sofistikovanejšieho definovania procesu opravy chyby v súbore geodetických informácií vrátane jeho legislatívneho rámca.

Týmto ustanovením sa zjednocuje a zjednodušuje manipulácia s číselnými výsledkami meraní v katastrálnych územiach s nečíselnou mapou. Časť týchto výsledkov je vo všeobecnej dokumentácii výlučne v papierovej forme a nie je možné ju poskytovať elektronickým spôsobom. Časť výsledkov je v množstve súborov v súradnicovom systéme S-JTSK, časť v súboroch vyhotovených po 1. 4. 2011 je v súradnicovom systéme realizácie JTSK03. Ustanovenie upravuje evidovanie všetkých využiteľných výsledkov meraní prevzatých do platného stavu katastra v jednom súbore, resp. výkrese. Sústreďenie prevzatých číselných výsledkov do jedného súboru prevzatých meraní značne uľahčí poskytovanie informácií z katastra nehnuteľností na vykonávanie geodetických a kartografických činností a skvalitní proces úradného overovania geometrických plánov a aktualizácie súboru geodetických informácií v podmienkach katastrálnej autority.

Podstatou novej komplexnej technológie spravovania katastrálnych máp je spojenie precízneho spôsobu merania hraníc pozemkov, súvisiacich výpočtov na dokumentovanie jednoznačnej polohy lomových bodov hraníc pozemkov a komplexného spôsobu tvorby a aktualizácie vektorových katastrálnych máp. Technológia umožňuje prvý raz v histórii spravovania katastra zapracovanie precíznych meraní hraníc pozemkov vykonaných výlučne v podmienkach Európskeho terestrického referenčného systému (ETRS89), ktorých je cca 60 000 ročne a ich jednoznačné zdokumentovanie v štátnom referenčnom lokalizačnom systéme používanom pre katastrálne meranie od roku 1928 (S-JTSK) a ich implementovanie do platných katastrálnych máp akejkoľvek kvality, t. j. do najnovších máp, ako aj do máp v katastrálnych územiach mapovaných v uhorských historických systémoch v 19. storočí. Technológia je zabezpečovaná sofistikovanou sieťou 670 pozemných permanentných staníc slovenskej priestorovej observačnej siete (SK POS) prevádzkovej Geodetickým a kartografickým ústavom v Bratislave od roku 2006, umožňujúcou určovanie polohy prostredníctvom využívania medzinárodných satelitných systémov s presnosťou vyhovujúcou potrebám katastra. Technológia využíva na dokumentovanie jediný súradnicový systém, čo zásadne znižuje vplyv ľudského faktora na kvalitu lokalizačných údajov. Týmto spôsobom sa (na rozdiel od predchádzajúcich pokusov) podarilo spojiť využitie najmodernejších technológií s údajovou základňou vznikajúcou viac ako 150 rokov v rozličných geodetických systémoch. Po 2 rokoch určovania polohy prostredníctvom globálnych navigačných satelitných systémov v súradnicovom systéme JTSK03 sme postupne prehodnotili a zafixovali sme v praxi dve transformácie: ETRS ↔ JTSK03 ↔ JTSK. Cieľ tohto prehodnotenia bol umožniť využívanie GNSS a spájanie s predchádzajúcimi meraniami, ktoré používali súradnicový systém JTSK v rozsahu 27 miliónov podrobných bodov (aby neboli jednotlivé body, merania a katastrálne územia určené v diferencovaných realizáciách súradnicového systému). Na zabezpečenie funkčnosti systému ÚGKK SR vypracoval novelizáciu všeobecných legislatívnych predpisov a celú sériu súvisiacich technických predpisov.

7.3 Nová kategorizácia súborov vektorovej katastrálnej mapy

ÚGKK SR v roku 2013 po stanovení počtu existujúcich (ako aj očakávaných) súborov vektorovej katastrálnej mapy na 4149 vykonal analýzu kvality týchto súborov a v súlade s technológiou aktualizácie vektorových katastrálnych máp platnou od 1.5.2013 rozdelil tieto súbory na tri skupiny podľa spôsobu ich vykonávanej aktualizácie tak, aby sa každé nové aj staršie meranie hraníc pozemkov korektne vykonané v štátnom referenčnom systéme na určovanie polohy mohlo stanovenou technológiou implementovať bez lokálneho „dotransformovania“ do príslušnej vektorovej katastrálnej mapy. Jednotlivé rozdelenie súborov bolo nasledovné:

1796 súborov číselných vektorových katastrálnych máp - množina máp s vyhovujúcou presnosťou pre kataster vyhotovených najmä po roku 1971 (verne zobrazujú v štátnom referenčnom polohovom systéme cca 3,4 milióna pozemkov).

459 súborov nečíselných vektorových katastrálnych máp s implementovanými číselnými výsledkami meraní (sú to mapy rešpektujúce doterajší spôsob ich aktualizácie, pričom svojou presnosťou umožňujú integráciu nových najpresnejších meraní a doterajší obsah mapy sa týmto meraniam pri aktualizácii mapy prispôbuje).

1894 súborov nečíselných vektorových katastrálnych máp transformovaných, ktorých obsah svojou presnosťou neumožňuje integráciu nových meraní tak, ako v predošlej skupine súborov, ale ku každej takejto mape sa aktualizuje tzv. súbor prevzatých meraní, kde sa vkladajú presné merania bez neželaného deformovania. Zároveň existuje predpoklad budúceho predefinovania istej časti takýchto máp na nečíselné vektorové katastrálne mapy s implementovanými číselnými výsledkami meraní. Druhá a tretia skupina súborov zobrazuje spolu asi 3,7 milióna pozemkov.

Za zmienku stojí skutočnosť, že v roku 2013 sa podarilo dopracovať a vyhlásiť platnosť 510 súborov vektorovej katastrálnej mapy, čo predstavuje najvyšší počet súborov dopracovaných v jednom roku, pričom plocha týchto 510 súborov predstavuje 12,3 % územia Slovenskej republiky. V roku 2014 sa počítá s dopracovaním posledných 450 súborov zobrazujúcich 10,8 % územia Slovenskej republiky. Do tejto úlohy sa v prípade nečíselných vektorových máp s implementovanými číselnými výsledkami a vektorových máp transformovaných nezapočítava vkladanie korektných súradníc v referenčnom systéme, získaných meraním v teréne, ale ide o tvorbu vektorových počítačových derivátov pôvodných papierových mapových listov, zdigitalizovaných čo možno najpresnejšie k papierovému originálu. Prínos takto zvektorizovaných máp na ich elektronické poskytovanie, na prácu v prostredí výpočtovej techniky a na budovanie Informačného systému katastra nehnuteľností by bolo iste zbytočné zdôrazňovať. V tejto súvislosti je osobitne priaznivé, že sa od 1.5.2013 úspešne rozbehla úloha evidovania číselných meraní v katastrálnych územiach s nečíselnou vektorovou katastrálnou mapou, ktorá umožnila presné evidovanie číselných výsledkov meraní vykonaných aj v prostredí nečíselných máp. Treba uviesť, že už niekoľko rokov je presné určenie pozemkov v akomkoľvek type máp a teda aj v tých najmenej presných mapách legislatívne stanovenou povinnosťou, avšak dovtedajšia technológia neumožňovala integrovanie týchto meraní do nečíselných máp bez neželaných deformácií a presné merania by sa v súlade s touto morálne prekonanou technológiou do príslušných máp nikdy nedostalo.

7.4 Zásady prevzatia predchádzajúcich číselných výsledkov meraní v priestoroch so spravovaním VKM nečíselnej

Novela platnej katastrálnej vyhlášky – Vyhláška č. 87/2013 Z. z. ďalej usmernila, že v katastrálnych územiach, v ktorých je spravovaná nečíselná vektorová katastrálna mapa, sa definujú podrobnejšie zásady prevzatia predchádzajúcich číselných výsledkov meraní tak, aby bola zabezpečená jednoznačnosť v číslovaní bodov a nadväznosť na predchádzajúce výsledky meraní, ktoré presnosťou vyhovujú technickej norme. Ďalej boli nahradené doterajšie ustanovenia o identických bodoch. Zaviedlo sa jednoznačné kritérium na posúdenie identity bodu a stanovujú sa pravidlá na overenie identických bodov pre účely aktualizácie číselných a nečíselných vektorových katastrálnych máp. Nahradené boli doterajšie ustanovenia, definujúce podmienky použitia bodov meračskej siete pre podrobné meranie zmien. Umožnilo

sa využitie pomocných meračských bodov z predchádzajúcich meraní, ktoré už boli pripojené na aktívne geodetické základy. Stanovená bola charakteristika presnosti určenia pomocných meračských bodov. Doplnený bol spôsob aktualizácie číselnej a nečíselnej vektorovej katastrálnej mapy, vektorovej mapy určeného operátu ako aj dokumentovanie číselných výsledkov merania v katastrálnych územiach, v ktorých je doteraz spravovaná katastrálna mapa v papierovej podobe. A nakoniec upravený bol číselník kódov kvality podrobného bodu v nadväznosti na predchádzajúce ustanovenia.

7.5 Optimalizácia počtu súborov vektorových katastrálnych máp

ÚGKK SR v roku 2013, rešpektujúc hranice územných technických jednotiek (katastrálnych území), ktorých je v Slovenskej republike 3559, pristúpil k optimalizácii počtu súborov vektorovej katastrálnej mapy, v ktorej sú zobrazené pozemky a iný obsah katastrálnej mapy. Po analýze faktorov, akými sú presnosť máp, spôsob a kvalita tvorby a aktualizácie katastrálnej mapy, jej mierka a pod., bol určený aktuálny počet súborov vektorových katastrálnych máp, pokrývajúcich celé územie SR na 4149 súborov, čo predstavovalo zmenšenie dovtedajšieho počtu súborov o 1168. Každé spojenie dvoch a viacerých súborov znamenalo zjednotenie vzťažnej mierky na 1:1000, čo vyvolalo potrebu prácnej kartografickej úpravy každej mapy (úprava cca 2 miliónov parciel). Bez tejto úpravy by nebola možná optimalizácia informačného systému a budúca sofistikovanejšia automatizovaná aktualizácia vektorových katastrálnych máp. Ďalším želaným dôsledkom optimalizácie počtu súborov vektorovej katastrálnej mapy pre geodetov bolo zjednodušenie tvorby a súčasne zníženie počtu a zjednotenie formy elektronických podkladov na aktualizáciu vektorových katastrálnych máp, ktoré geodeti vytvárajú v procese vyhotovovania operátu geometrického plánu.

7.6 Vytyčovanie hraníc pozemkov doplnené o vektorový geodetický podklad

Novela platnej katastrálnej vyhlášky – Vyhláška č. 87/2013 Z. z. priniesla i ďalšiu pozoruhodnú zmenu: V katastrálnom území, v ktorom je spravovaná nečíselná vektorová katastrálna mapa, sa výsledný operát z vytyčovania hraníc pozemkov dopĺňa o vektorový geodetický podklad, ktorý zabezpečí dokumentovanie a následné využívanie číselných výsledkov merania tak, aby číselné určenie vytýčených lomových bodov bolo prostredníctvom vektorového geodetického podkladu možné implementovať do nečíselnej vektorovej katastrálnej mapy, resp. do súboru prevzatých meraní.

7.7 Registre obnovenej evidencie pozemkov

Dlhodobá rozsiahla úloha - konanie podľa zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (tvorba a zápis do KN registrov obnovenej evidencie pozemkov) je v celoslovenskom rozsahu tesne pred svojim skončením. Register je vlastne výsledok prvej etapy pozemkových úprav, t. j. dokumentácia zistenia vlastníckych a užívacích pomerov, ako aj súvisiacich iných vecných práv v obvode pozemkových úprav. V konaní o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim sa zisťujú dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim a na ich základe sa zostavuje a schvaľuje register obnovenej evidencie pozemkov. Predmetom konania sú pozemky vymedzené vlastníckymi vzťahmi alebo držbou, ktoré nie sú doteraz evidované alebo sú evidované neúplne podľa osobitných predpisov v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií katastra.

Na účely zostavovania obnovenej evidencie k pôvodným pozemkom sa zostavujú od roka 1995 príslušné registre, ktoré spracúvajú zmluvné subjekty, pričom správnym orgánom je podľa zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. katastrálny odbor alebo pozemkový odbor okresného úradu. Vďaka ústretovému postoju a akceptovaniu dôležitosti a potrebnosti dokončenia tejto úlohy zo strany vlády SR sa v roku 2013 podarilo dokončiť registre v 230 katastrálnych územiach, čo je zatiaľ najviac dokončených registrov v jednom kalendárnom roku. K máju 2014 je potrebné register obnovenej evidencie pozemkov dohotoviť ešte v 215 katastrálnych územiach, čím bude celá úloha zavŕšená.

Produktom ROEPov sú o. i. vektorové mapy určeného operátu zobrazujúce pôvodné nehnuteľnosti. K 10. 1. 2014 bolo v katastri nehnuteľností 7 111 951 pozemkov evidovaných ako parcely registra C-KN, z toho 5 494 638 (78,71 %) s vpísaným vlastníckym vzťahom na liste vlastníctva. Zvyšné reálne pozemky v počte 1 617 313 sú najmä združené poľnohospodárske alebo lesné pozemky, prípadne pozemky s inou konfiguráciou, ako boli pôvodné nehnuteľnosti, ku ktorým sú v rámci zostavovania registrov obnovenej evidencie pozemkov vyšetrované a zakladané právne vzťahy (tzv. parcely registra E-KN). Takýchto parciel registra E-KN so založenými vlastníckymi vzťahmi spravovanými na listoch vlastníctva bolo v katastri nehnuteľností k 10. 1. 2014 8 081 043. Každá z nich je zároveň zobrazená v tzv. vektorovej mape určeného operátu, ktorá tvorí špeciálny súbor pre každé katastrálne územie. V roku 2013 sa dopracovala a vyhlásila platnosť vektorových máp určeného operátu v 457 katastrálnych územiach, čo je zatiaľ najväčší počet takýchto súborov dohotovených v jednom kalendárnom roku.

7.8 Webová transformačná služba

ÚGKK SR v roku 2013 sprevádzkoval a rozhodnutím predsedníčky úradu odštartoval bezplatnú webovú transformačnú službu. Táto služba umožňuje jednoznačnú obojsmernú transformáciu medzi súradnicami ETRS89 (Európskeho terestrického referenčného systému, využívaného pre určovanie polohy prostredníctvom globálnych navigačných satelitných systémov) do jeho matematicky vyjadriteľného rovinného ekvivalentu, ktorým je v slovenských podmienkach Súradnicový systém jednotnej trigonometrickej siete katastrálnej (zadefinovaný ako tzv. realizácia JTSK03). Okrem tejto funkčnosti umožňuje služba aj ďalší veľmi dôležitý transformačný krok - cez model odvodený od polohy 670 bodov relatívne rovnomerne rozmiestnených po území Slovenskej republiky aj jednoznačný obojsmerný prevod do súradníc v tzv. realizácii JTSK, ktorá je veľmi blízka originálnym výsledkom pozemných meraní (cca 27 miliónov podrobných lomových bodov hraníc pozemkov) vykonávaných počas takmer celého XX. storočia. Tento fakt umožnil odstránenie vplyvov náhodného lokálneho „dotransformovania“, ktoré geodeti používali na spájanie starších meraní s meraniami vykonávanými prostredníctvom GPS technológie, nakoľko do sfunkčnenia rezortnej transformačnej služby nejestvovala pre tento účel jednotná transformácia. Súčasťou tohto projektu bol aj výpočet a zostavenie Prevodnej interpolačnej tabuľky, ktorá umožňuje vykonanie predmetnej transformácie priamo v geodetických prijímačoch satelitného signálu, ktoré geodeti používajú na meranie hraníc pozemkov. ÚGKK SR pod názvom *UGKK_TS_11* bezplatne sprístupnil jednoduchý transformačný softvér medzi spomenutými súradnicovými realizáciami, ktorý si môže každý používateľ kedykoľvek inštalovať do svojho osobného počítača.

7.9 Optimalizácia počtu listov vlastníctva

V roku 2013 sme pristúpili k úprave technológie, ktorá je nevyhnutným predpokladom na optimalizovanie počtu listov vlastníctva. Historicky sa totiž v niektorých regiónoch nepostupovalo pri zakladaní nových listov vlastníctva jednotne, a síce v niektorých regiónoch vpisovali správne orgány na úseku katastra novonadobudnuté nehnuteľnosti do existujúcich listov vlastníctva (ak už boli pre totožného vlastníka/vlastníkov v katastrálnom území založené) a v iných regiónoch prakticky vždy pristupovali k založeniu ďalšieho listu vlastníctva, čo zbytočne kapacitne zaťažuje Informačný systém katastra nehnuteľností a vlastníci musia platiť správny poplatok za každý výpis z každého listu vlastníctva, ktorým potrebujú deklarováť vlastníctvo pre účely právnych úkonov. Po zlúčení listov vlastníctva s rovnakým právnym vzťahom a vlastníkom/vlastníkmi v jednom katastrálnom území tento problém postupne zanikne.

7.10 Denná (24-hodinová) aktualizácia Katastrálneho portálu

ÚGKK SR v roku 2013 pristúpil k dennej (24 hodinovej) aktualizácii alfanumerických údajov katastra nehnuteľností, ktoré sú prístupné na verejnosti dobre známom Katastrálnom portáli. Systém automatizovane v čase medzi 18.00 a 22.00 hod. stiahne sieťou zo 75 okresných pracovísk a hneď aj skontroluje viac ako 32 000 databázových súborov obsahujúcich údaje katastra, vrátane údajov o katastrálnych konaniach. Tieto potom medzi 22.00 a 8.00 hod. zmluvný dodávateľ konvertuje do inej databázy tak, aby mohli byť verejne a bezplatne prístupné v ranných hodinách. Grafické údaje sa aktualizujú aj naďalej v sedemdňovej periodicite vždy v sobotu. Pre tento účel sa vždy v piatok stiahne viac ako 14 000 objemných grafických súborov. Táto služba je nesmierne cenná a znamená obrovský prínos nielen pre individuálnych vlastníkov, ale aj pre finančné ústavy, ktoré na základe takto poskytnutých údajov umožňujú skoršie čerpanie úverov, čo má pozitívny vplyv na úverový trh ako aj zlepšenie podnikateľského prostredia. Na ilustráciu, úloha je porovnateľná s prenosom údajov z volebných výsledkov do parlamentných volieb, ibaže množstvo katastrálnych údajov je podstatne objemnejšie a komplikovanejšie štruktúrované.

8. Úlohy na úseku katastra nehnuteľností pre najbližšie obdobie

- Zpracovať všetky číselné výsledky meraní vykonaných v procese zhotovovania geometrických plánov do vektorových katastrálnych máp, čo sa v katastrálnych územiach s tzv. nečíselnou vektorovou katastrálnou mapou nedialo; je potrebné do máp zapracovať údaje z cca 500 000 meraní (súradnice podrobných lomových bodov hraníc pozemkov sú na papierovom médiu, v rôznych adresároch na pamäťových médiách počítačov a žiaľ aj v rôznych súradnicových systémoch).
- Dokončiť digitalizáciu vektorových katastrálnych máp tak, aby v každom katastrálnom území boli najviac dva až tri súbory (jeden pre vektorovú mapu číselnú, jeden pre vektorovú mapu nečíselnú a podľa typu nečíselnej mapy aj súbor prevzatých meraní).
- Vytvoriť voľne prístupný aktualizovaný informačný systém obsahujúci základné informácie o kvalite súboru geodetických informácií v každom katastrálnom území (GIS-SGI), obsahujúci najmä údaje o prevzatých projektoch pozemkových úprav, údaje o registroch obnovenej evidencie pozemkov, rok a metódu tvorby katastrálnej mapy, údaje o vektorových mapách a definovanie súborov, ktoré treba odovzdávať v konkrétnej lokalite pri tvorbe geometrických plánov.

- Skvalitniť tvorbu geometrických plánov a odstrániť individuálne a regionálne rozdiely pri ich zhotovovaní a pri autorizačnom a úradnom overovaní, čo je z pohľadu občana aj z pohľadu spoločenského nevyhnutné na zvýšenie technickej a teda aj právnej istoty v určení polohy lomových bodov evidovaných hraníc pozemkov (ďalším jednoznačným dôvodom na zvýšenú pozornosť, ktorú treba venovať tejto úlohe je pri súčasnom obmedzení obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním fakt, že pri počte 60 000 plánov zhotovených ročne sa do katastra dostane rádovo viac ako 200 000 číselne určených parciel, čo v počte parciel zodpovedá až 200 zastavaným územiám obcí obnovených novým mapovaním).
- Dokončiť zostavovanie a preberanie registrov obnovenej evidencie pozemkov (konanie podľa zákona 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom), čo predpokladá dokončenie posledných 215 registrov z celkového počtu 3542.
- Dokončenie spravovania ručne aktualizovaných papierových originálov listov vlastníctva a obmedzenie sa na výlučne elektronické spravovanie listov vlastníctva, čo predpokladá zjednotenie databázy s originálmi listov vlastníctva a dotvorenie spoľahlivého systému na retrospektívnu analýzu údajov súboru popisných informácií. *Poznámka: ostatné súčasti súboru popisných informácií sa spravujú už iba v elektronickej forme.*
- Optimalizácia počtu listov vlastníctva (v jednotlivých regiónoch sa nepostupovalo pri zakladaní nových listov vlastníctva jednotne, a síce v niektorých regiónoch vpisovali novonadobudnuté nehnuteľnosti do existujúcich listov vlastníctva, ak už boli pre totožného vlastníka/vlastníkov založené a v iných regiónoch prakticky vždy pristupovali k založeniu ďalšieho listu vlastníctva, čo zbytočne kapacitne zaťažuje informačný systém katastra nehnuteľností).
- Optimalizácia evidovania vlastníckych podielov pri rozdrobených vlastníckych vzťahoch (spočítavanie vlastníckych podielov).
- Odstránenie čo možno najväčšieho množstva nedostatkov v štruktúre a kvalite údajov katastra, ktoré vznikli v dôsledku nejednotnosti aktualizáčnych postupov (historické a regionálne rozdiely) a v dôsledku ľudských omylov v gescii migračnej komisie a komisie na čistenie údajov katastra nehnuteľností.

Úlohy pre horizont dvoch až piatich rokov:

- Pokračovanie v preberaní výsledkov pozemkových úprav (konanie podľa Zákona č.330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov).
- Analýza možností centrálného databázového riešenia informačného systému.
- Prepojenie informačného systému katastra nehnuteľností s ostatnými informačnými systémami štátnej správy.
- Obnova katastrálneho operátu novým mapovaním v zastavaných územiach obcí (tam, kde je nečíselná vektorová katastrálna mapa) v katastrálnych územiach s prevzatými projektmi pozemkových úprav v závislosti od rozpočtových možností.

V roku 2013 bol prijatý zákon NRSR č. 305/2013 o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente), ktorý zásadným spôsobom reguluje časť

problémov spojených s prepojením informačných systémov verejnej správy a ukladá povinnosti vykonávať verejnú moc elektronicky.

Máj 2014.